

poznal istého K. z Bratislavy. Druhého jeho meno neviem. Môže byť asi 35-ročný. Zatvorenia sú tam väčšinou Slováci zo zabratého územia, ktorí sú internovaní na neurčito. S väzňami sa tam zachádza veľmi brutálne. Strava je mizerná, ľudia tam veľmi trpia hladom. Zachádzajú s ľuďmi ako s dobytkom. Jeden raz do týždňa je lekárska prehliadka. Ľudia sa v cele postavajú do radu a lekár sa spýta „ki beteg“ (*kto je chorý*). Hlásia sa obyčajne všetci, lebo od hladu sa zmietajú v horúčke. Zavrú sa dvere a ľudia sú ponechaní svojmu osudu.

Teraz sa nachádzam úplne bez prostriedkov, bez existencie a akéhokoľvek zárobku. Celý môj majetok sa nachádza v Rimavskej Sobote, kde zostala moja manželka aj s dieťaťom. Manželka sa teraz usiluje zachrániť aspoň časť nášho majetku. Ja sa tam nemôžem vrátiť, resp. cestovať do Rimavskej Soboty, lebo som bol pred mojím inštrudovaním na hranice pri Čeklíse (*Bernolákovo*) navždy vyhostený z Maďarska.

Žiadam, aby môj zdravotný stav vyšetril úradný lekár a bola mi poskytnutá nejaká finančná pomoc. Ďalšie podrobnosti môjho väzenia v Maďarsku oznámim neskoršie písomne, nakoľko teraz po dlhotrvajúcom utrpení sa na všetko nemôžem rozpamätať.

Prosím, aby predbežne sa v tejto veci nerobili nejaké úradné kroky, lebo sa bojím, že by v Maďarsku prenasledovali moju manželku, kde sa teraz zdržuje, a aj moje 1-ročné dieťa. Iné teraz udať neviem.

Prečítaná, schválená a podpísaná.

Vypočúvajúci:
Nečitateľný podpis, v. r.

Vypočúvaný:
Zdeněk R., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., č. 7001

¹ Pozri dok. č. 2

22. december 1938, Kazimír

Líst občanov obce slovenskej vláde, v ktorom žiadajú o zákrok, aby ich obec po určení definitívnej hranice pripadla k Slovenskej krajine.

Vrele milovaná slovenská vláda!

My, podpísaní občania obce Veľký Kazimír (*Kazimír*) z územia, ktoré Maďari obsadili 10. 11. tohto roku,¹ úctivo prosíme, aby sme boli znovu pričlenení k samostatnému a slobodnému Slovensku, lebo obec Veľký Kazimír je čisto slovenská. Keďže naši predkovia už boli pod nadvládou Maďarov a my sami 20 rokov pod panstvom Čechov, vieme, čo znamená žiť s príživníkmi, ktorí po stáročia sali nevinnú krv slovenského národa.

Tým bolestivejšie je to teraz, keď my Slováci máme od seba niekoľko krokov našu vlasť a musíme zostať v cudzine, takže nemôžeme sa zúčastniť na budovaní nášho drahého Slovenska.

Volíme smrť, ale otrokmi viac byť nechceme. Sme z Vašej krvi, a preto ako svojich

bratov srdečne prosíme o pomoc. Nenechajte nás medzi cudzími, urobte kroky na patričných miestach a poukážte na tú veľkú nespravodlivosť, ktorá na nás Slovákoch bola spáchaná.

Michal B., v. r.
(a 103 podpisov občanov)

SNA, ÚRK, kr. 18, sign. B. 2.3., č. 44.

¹ Vzhľadom na protimaďarské prejavy občanov po príchode maďarských vojsk, vojenský veliteľ musel vymeniť starostu obce

182

23. december 1938. Slovenská Lupča.

Zápisnica napísaná na obvodnom notárstve s Gizelou S., manželkou Ondreja S., predtým obyvateľkou obce Ipeľský Sokolec, ktorá vypovedala o dôvodoch jej vyhostenia z územia Maďarska a tam zanechanom majetku.

Zápisnica

Dostavila sa Gizela S., vyhostená z obsadeného územia s cieľom vykonania povinného prihlásenia sa k pobytu. Na otázku, akým spôsobom a prečo opustila obsadené územie, udáva nasledovné:

Som manželkou Ondreja S., ktorý mal mäsiarstvo a hostinec v obci Sakáloš (*Ipeľský Sokolec*), okres Želiezovce. V Sakáloši sme bývali od roku 1922. Máme tam vlastný dom, v ňom zariadený hostinec a jatky a 2 vinice. Maďarské vojsko obsadilo obec Sakáloš 8. 11. 1938. Pretože sme boli viazaní existenciou k nášmu majetku, ostali sme tam a pokojne sme ďalej prevádzkali naše živnosti.

Asi 8. 12. 1938 došli k nám dvaja maďarskí četníci a pýtali sa nás, kde je náš syn Viliam. Odpovedali sme podľa pravdy, že dosiaľ koná vojenskú prezenčnú službu v čs. armáde ako čatár aspirant. Nato hneď pozvali manžela na tamojšiu četnícku stanicu, kde dal tú istú výpoveď. Potom sme mali pokoj až do 13. 12. t. r. až na to, že 9. 12. do nášho hostinca, kde sme stravovali denne asi 30 dôstojníkov a v ktorom sme mali aj vojenskú kanceláriu, došiel službu konajúci poddôstojník a hlásil tam prítomným dôstojníkom, že tento hostinec je zakázaný a nesmú sa tu stravovať. Prítomný nadporučík poslal ma k plukovníkovi, aby som sa opýtala, či a prečo je hostinec zakázaný. Odišla som do bývalej budovy finančnej stráže a opýtala som sa na to plukovníka. Ten mi povedal, že došiel na nás anonymný list, na základe ktorého zakázal náš hostinec, avšak medzičasom sa informoval na obecnom úrade a tento zákaz odvoláva.

Dňa 13. 12. 1938 došli do nášho domu dvaja četníci so starostom obce a jedným členom obecnej rady. Vyhlásili nám, že čs. vojsko, ktoré sa u nás stravovalo, zanechalo u nás strelivo, a preto vykonajú domovú prehliadku. Po prísnej, podrobnej a bezvýslednej domovej prehliadke prehlásili môjmu manželovi prehliadku konajúci četníci, že nás vypovedajú a aby sme sa v priebehu 3 hodín zbalili a opustili Sakáloš. Ja som sa pustila plakať a četník mi hrubo povedal: „neordítson mert összekötözöm és ugy visszük ki minden nélkül“ (*nerevte, lebo Vás*